

دانش مدیریت آب: درین تولیدکنندگان گندم شهرستان مرودشت استان فارس

معصومه فروزانی^۱ و عزت الله کرمی^۲

- ۱- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان،
۲- استاد بخش ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه شیراز

چکیده

کمبود آب به دلیل بروز خشکسالی‌های طولانی مدت، تقاضای فراینده و عدم مدیریت صحیح منابع آب موجود، پایداری توسعه کشاورزی را به خطر انداخته است. این در حالی است که کشاورزی، محل اصلی تامین معاش تعداد زیادی از مردم مناطق روستایی است. طی سال‌های اخیر، موقع خشکسالی در ایران و استخراج سطوح بالای آبهای زیرزمینی و سطحی توسط کشاورزان سبب شده است که تقاضا برای آب فراتر از توانایی منابع تامین کننده آب باشد. برای کاهش این عدم تعادل، طیف گسترده‌ای از راهکارها در سطوح مختلف مورد تأکید قرار گرفته است. از جمله این راهکارها می‌توان به حفاظت از منابع آب با تأکید بر دانش و رفتار مدیریت بهینه در سطح فردی (کشاورز) اشاره نمود. زیرا عقیده بر آن است که دانش، فرد را به شکل‌دهی عقاید مطلوب و عمل در راستای تغییر و بهبود شرایط سوق می‌دهد. بر همین اساس، مطالعه‌ای به روش پیمایشی به منظور بررسی و سنجش میزان دانش کشاورزان ساکن در اقلیمهای مختلف آب و هوایی از مدیریت منابع آب کشاورزی در شهرستان مرودشت استان فارس انجام گرفت. اطلاعات مورد نیاز به کمک پرسشنامه از نمونه‌ای از کشاورزان گندمکار روستاهای شهرستان مرودشت که به روش تصادفی طبقه‌بندی شده گزینش شده بودند، جمع‌آوری شد. نتایج مطالعه نشان داد که رابطه معناداری میان سطح دانش کشاورزان از مدیریت منابع آب و میزان مدیریت بهینه منابع آب کشاورزی توسط آنان وجود دارد. علاوه بر آن، میانگین میزان دانش از مدیریت منابع آب و همچنین مدیریت آب کشاورزان ساکن در اقلیمهای مختلف، تقاضا معناداری با یکدیگر داشتند. در نهایت نیز بر اساس نتایج پژوهش برای بهبود دانش و مدیریت کشاورزان نسبت به حفاظت از منابع آب محدود، پیشنهاداتی ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: خشکسالی، دانش مدیریت آب، مدیریت آب کشاورزی، کشاورزان گندمکار، استان فارس

* نویسنده مسئول: زهرا زارعی دستگردی m.forouzani@yahoo.com